№ 66 Ausgabe B.

ГОМАН

Бе⁻аруская Віленская часопісь
выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Цэна с перасылкай і дастаукай да хаты:
на 1 год—4 м. 80 фэн., на ½ году—2 м. 40 ф., на 3 месяцы — 1 м. 20 ф., на 1 мес. — 40 фэн.

Адрэс рэдакціі: Вільня, Віленская 33.
Адрэс адміністраціі і экспэдыціі: М. Стэфанская 23.

Цэна абвестак:
на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі — 25 фэніг.; дробные абвесткі—па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці — 60 фэн. за лінейку дробн. друкам

№ 66 (262). Год III. Вільня, 23 жніуня 1918 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.)

ТЭЛЕГРАМЫ.

22 жніуня.

Заходні тэатр.

На поўдня ад Арра англічане пачалі новые вялікіе атакі на шырыні 20 кіл., каторые цэлком адбіты с цяжкімі стратамі. На палудзенным заходзе ад Нуаён у начы мы пакінулі бяз бітвы часьць пазыцый. Між Блеранкур і Эн штурмы ворагаў зламаліся с цяжкімі стратамі.

БЭРН. Карэспандэнты англіцкіх газэт у Японіі і Сібіры атрымалі загад апісываць палажэньне чэха-славакоў цёмнымі колерамі, каб давясьці патрэбы выступленьня саюзьнікаў ім на падмогу.

РОСТОУ. Паводлуг апавешчэньня штабу дабравольнай арміі, большэвікі перайшлі пад Кацярынадарам у наступленьне і адкінулі дабравольную армію на поўнач. Казакі пасьля 12-гадзіннай бітвы пакінулі Сімовнікі.

МАСКВА. 20.VIII. «Ізвестія» наказываюць, што народны камісар заграніčных спраў, Чычэрын, зявіў голяндзкаму паслу ў Пецярбурзі:

«Мы прэдлагаем урадам саюзьнікаў свабодны выезд іх дыплёматычных і консульскіх чыноўнікаў с тэй умовай, што наш прэдстаўнік, Літвінов, і ўсе іншые расейскіе офіцыальные асобы заграніцай атрымаюць магчымасьць свабоднага павароту дамоў, у тым ліку, і наш агент Бэйтлер, задзержаны на Мурманскім узьбярэжжы. Афіцэры і салдаты француская ваенная місіі могуць пакінуць Расею, калі расейскім салдатам у Францыі пазволяць вярнуцца ў Расею пад апекай «чырвонага крыжа». Англіцкіе і францускіе грамадзяне, задзержаные ў Расеі, будуць звольнены с тэй умовай, што ня будуць учынены ніякіе крокі проці староннікаў савецкага ўраду ў землях француска-англіцкай і чэска-славацкай окупацыі і ў землях саюзьнікаў. Грамадзяне саюзьніцкіх краёў атрымаюць пазваленьне на выезд з Расіе, калі расейскіе грамадзяне, у тым ліку расейскіе салдаты англіцкай арміі, дастануць пазваленьне на паварот дамоў“.

ГААГА. Разрухі ў Японіі дагэтуль не закончыліся. Рух абхапіў больш за 70 мест. Гэта і ёсьць прычына таго, што ў Владывастоку высадзілося мала войска.

БАЗЭЛЬ. Палкоўнік Эглі пішэ аб амэрыканцах:

«Я перакананы, што цяпер амэрыканцы перад канцом вайны ня могуць стварыць армію, прыгодную да атак у вялікіх разьмерах і да рухомай вайны. У Францыі могуць быць амэрыканскіе салдаты і рэкруты, але не амэрыканскае войска. Вышэйшые францускіе афіцэры думаюць гэтак сама і не ўскладаюць вялікіх надзей на амэрыканскую помач».

ЖЭНЕВА. У часі гутаркі ў францускім парлямэнце аб наборы 1920 году выявілося трагічнае настраеньне францускага народу. У ўсіх прамовах адзначывалі, што гэта — апошняя ахвяра, якую Францыя можэ йшчэ даць. Клемансо сказаў: «Што-ж я магу зрабіць, калі Фош і Пэтэн лічаць канечна патрэбным зрабіць набор зараз-жэ?“.

БЭРЛІН. Першые тры дні кірмашу ў Ніжнім Ноўгарадзі, паводлуг дайшоўшых вестак, вызвалі доўгі сьцяг тэлеграфных і пісьменых пытаньняў аб тавары. Думка аб абмене таварамі вельмі популярная—больш, чым можна было спадзевацца. Глаўные экспонэнты тавараў—Цьвер, Пенза, Саратаў. Пачаліся перэгаворы с прэдстаўнікамі заходняга краю (?), каторы суліць на 100 мільёнаў канаплі і лёну ў замену на іншые тавары, асабліва на пшаніцу і жалеза. Фінляндыя суліць фарбы і аптэчные тавары.. Абарону ладу на кірмашу ўзялі на сябе самі купцы.

ГААГА. «Morning Post» наказываюць з Амэрыкі:

Паводлуг амэрыканскага пагляду, Нямеччына здасца, калі ня здолее далей ваеваць. З гэтай прычыны мірная конфэрэнцыя непатрэбна.. Нямеччына будзе прымушэна прыняць узложэные на яе павіннасьці, або іначэй яе будуць караць далей. Значыць, усе гутаркі аб мірнай конфэрэнцыі не маюць ніякага сэнсу.

БУКАРЭШТ. Жыхары Бэссарабіі абурэны наплывам у яе з Румыніі благіх элемэнтаў, якіе стараюцца ўсім заўладаць дарма. Урадлівая земля і вялікае мінэральные багацьце ждуць толькі капіталаў і паддзержкі гасударствам.

БУКАРЭШТ. У румынскі парлямэнт пададзен запрос аб зруйнаваньні газавых студзен саюзьнікамі ў 1916 гаду.

КІЕУ. Украінская рада міністраў аб'явіла завядзеньне простых тарыфаў на чыгунках між Украінай і цэнтральнымі дзержавамі.

КОПЭНГАГА. Каб даць адпор выцісканьню швэдзкага языка с Фінляндыі, утварыліся тры таварыствы з вялікім капіталам дзеля выкупа зямлі і распрадажы яе швэдзкім селянам.

БЭРЛІН. **Урадова.** У Сяродземным моры затоплено 15.000 тонн.

Беларускіе Вучыцельскіе курсы у Сьвіслачы.

Ад 15 кастрычніка 1818 г. да 15 жніўня 1919 г. ў Беларускай Семінарыі ў Сьвіслачы будзе адбывацца новы элемэнтарны курс для беларускіх вучыцялёў і вучыцеляк.

Адпаведные кандыдаты і кандыдаткі ад 18 да 30 гадоў могуць заяўляцца ў сваіх крэйсамтах, мясцовые—проста ў кіраўніка курсамі, інспэктара Бэндзехі, у Сьвіслачы. Там жэ яны даведаюцца аб варунках прыёму.

Вільня, 23 жніуня 1918.

У нямецкай вялікай глаўнай кватэры з учасьцем двох імператараў: нямецкага і аўстрыяцкага —адбываюцца вельмі важные нарады. Паміж іншым, там ідзе гутарка аб аканчацельнай разьвязцы польскага пытаньня.

Тэлеграмы ўжо наказалі, што справа вызначэньня кандыдата на польскага караля ўжо скончэна: панаваць у Польшчы будзе аўстрыяцкі эрц-гэрцог Кароль-Стэфан. Гэтак новае Польскае гасударства зьвязываецца супольнай дынастыей з Аўстрыей. З другога боку яно завязывае крэпкую зьвязь з Нямецкай дзержавай у форме эканамічных і мілітарных конвэнцый. Але гэта—толькі адзін с пунктаў абшырнай праграмы адбудовы Польскага каралеўства: для нас, беларусаў, асаблівую вагу ў ёй мае іншы пункт — пункт аб граніцах.

У адным з апошніх нумэроў газэты «Vorwärts» мы чыталі, што палякі ў справе граніц на Усходзе дамагаюцца па меншай меры таго, каб ім была дадзена *беспасрэдная граніца з Расеяй.* Угледаючыся на географічную карту і прымаючы пад увагу, што ўсе землі на ўсход ад лініі Берасьцейскае ўмовы дагэтуль разгледаюцца, як «Расея», мы лёгка ўбачым, што для Польшчы найбліжэйшая дарога ў гэную «Расею» — праз Беларусь, праз адрэзаную Берасьцейскай умовай ад рэшты краю Гродненшчыну між Нёмнам і Пружанамі. Гэта будзе той калідор, які праходзіць між лініей крэпасьцей Горадня — Асавец і прылучэным цяпер да Украіны Бярэсьцем. Ясна, што гутарка польскіх прэдстаўнікоў у нямецкай глаўнай кватэры аб «безпасрэднай польска-расейскай граніцы» — гэта ня што іншае, як новая спроба захапіць пад польскую ўладу нашу беларускую Грэдненшчыну, па меншай меры абнімаючы Бельск, Беласток, Ваўкавыск.

Польскі прэдстаўнік, граф Ронікер, у гутарцы з журналістамі апаведаў, быццам на нарадах у глаўнай кватэры прынят у сваіх асновах праект праграмы, апрацаваны ў Варшаве. Мы ня ведаем, які быў зьмест варшаўскае праграмы, але можэм спадзевацца, што палякі выдзялілі сабе, не шкадуючы, добры кусок Беларусі. Толькі-ж ад праекту да яго спаўненьня—вельмі йшчэ далёка, і мы не паверым, каб прынятые ў нямецкай глаўнай кватэры пункты варшаўскай праграмы абнімалі і захватные апэтыты палякоў на Беларусь. Не паверым, бо прыняцьце такога пункту былобы страшэнным гвалтам над беларускім народам, каторы мае такое-ж самае права на незалежны быт, як і народ польскі, літоўскі, украінскі,—бо на тэй часьці нашае Бацькаўшчыны, каторая папала-бы ў польскую няволю, ніколі не было-бы спакою,—бо народ беларускі, хоць і цёмны, хоць і неарганізаваны, падняўся-бы, як адзін чэлавек, дзеля абароны асновы свайго быту: зямлі, на якую ўжо даўно цікаюць польскіе колоністы. Беларусы ніколі не прыстануць на аддачу іх Польшчы з добрай волі, і ўсякі разьдзел беларускай зямлі мог-бы быць праведзен толькі сілай, толькі гвалтам.

Аднак, як ні непадобна да веры гэткая разьвязка пытаньня аб польскай граніцы на Усходзе, беларусы ў той мамэнт, калі важыцца справа іх будучыны, не павінны сядзець моўчкі. Яны павінны ўсюды, дзе хто жыў, заяўляць свой самы энэргічны пратэст проці польскіх апэтытаў на нашэ адвечнае дабро і на прагавітасьць польскага імпэрыалізму сказаць цьёрдае і важкае «Veto!» *)

Францускі журналіст Жорж Б'енэмэ ў газэце Гэрвэ „Victuar“ з 10.VIII. 18. пішэ:

„Расейцы ведаюць вельмі добра, што ніводнага народу нельга прымусіць ізноў прылучыцца да Расеі, або, справядлівей, да Масковіі. Здарэньні паказалі, што ў старане, каротканазыванай „Расея“, ёсьць розные народы—с таго часу, як славалюбная Кацярына захацела ўзяць пад сваю ўласьць усіх русінаў. Масковія—гэта адна рэч, Украіна—другая, не кажучы ўжо аб Фінляндыі, Балтыцкіх землях, Беларусі, Літве, каторые не абмасковіліся і ніколі не хацелі абмасковіцца. Было-бы несправяд-

---

*) Не пазволю!

ліва і неразумна прымушаць гэтые народы нанова злучыцца з Масковіей. Маскоўская дзержава ў апошніе сталецьці гвалтам паняволіла іх,—але гвалт ніколі ня быў законным правам“.

Палажэньне на Усходзе.

Хмары, якіе зьбіраюцца над большэвіцкай Расеей, прынімаюць усё болей і болей выразные форму. Сьперша гэта былі толькі контрэвалюцыйные выступленьні. Крыху пазьней зусім неўспадзеўкі ўтварыўся варожы расейцам ваенны цэнтр с чэха-славакоў, каторым большэвікі с чыста славянскай гасьціннасьцю пазволілі арганізавацца на Расейскай зямлі. Паждаўшы, рух контррэвалюцыйны і чэскаславацкі зьліліся ў вадно русло і пайшлі пад каманду быўшых саюзьнікаў Расеі, каторые дзеля падмогі ім высадзілі ў паўночнай Расеі і ў Сібіры свае войскі. А скончылося ўсё гэта тым, што саюзьнікі прызналі чэха-славакоў за «ваюючую старану» і пачалі разам з імі паход проці Нямеччыны на землях Расеі.

Апошніе тэлеграмы наказываюць, што Амэрыка разарвала ўсе зносіны з большэвікамі, што пачынаючы с 16 жніўня між Расеей з аднаго боку і Францыей і Англіей—з другога пануе стан вайны, што трэба спадзевацца аб'яўленьня большэвікамі вайны Японіі. І ўсё гэта ясна паказывае, што «саюзьнікі» Расеі хочуць зьнішчыць большэвіцкі ўрад с тэй мэтай, каб падняць Расею проці Нямеччыны і на Расейскай зямлі ўтварыць новы ваенны фронт.

Прызнаньне чэска - славацкіх войск за ваюючую с цэнтральнымі дзержавамі старонку пад той час, як землі абодвых народаў становяць складовую часьць Аўстрыі, толькі пацьверджае непрымірымае становішчэ саюзных дзержаў у справе адносін да сваіх праціўнікаў. Яны, як бачым, зусім выразна стаўляюць сваей мэтай зьнішчэньне Аўстрыі, не кажучы ўжо аб Нямеччыне, каторую даўно пастанавілі разграміць да званьня. Ясна, што пры такіх варунках усе гутаркі аб «пачэсным міры» — толькі пустые словы.

Наадварот: трэба спадзевацца пераносу тэатру вайны ізноў на Усход, на бязмежные абшары Расеі. Пад той час, як на Заходзі вайна, пасьля і так ужо лішня доўгіх наступленьняў і адступленьняў, ізноў з рухомай павінна абярнуцца ў пазыцыйную, мы стаім перад пачаткам новага акту крывавае трагедыі на Усходзе. Расею, разгромленую неўціхаючай унутрэнай барацьбой, жджэ новы разгром ад ваенных опэрацый, якіе лёгка могуць быць вызваны яе быўшымі саюзьнікамі.

Цяпер гожэ прыпомніць, як у часе дыктатуры Керэнскага, калі ў Расеі яшчэ панаваў добры лад і была сіла, на ўсе дамаганьні палажыць канец вайне і замірыцца з немцамі Керэнскій адгаварываўся страхам японскага выступленьня проці Расеі. Керэнскій хацеў далей ваеваць,—і вось рэзультаты гэтага: дзержаўны лад у ёй разваліўся, шмат зямель адпало ад яе, а цяпер на зусім аслабленае цела колішняга волата кідаюцца хмары ня толькі японцаў, але і англічан, французаў, амэрыканцаў і т. д. Вось, рэзультаты вялізарнай палітычнай абмылкі, каторай паправіць ужо нельга...

М. М.

Ратуйце дзяцей!

Старые грамадзкіе работнікі с кожным годам губляюць свае сілы і зыходзяць у магілу с цьвёрдай верай, што апусьцеўшые месцы займуць прэдстаўнікі нарастаючых новых пакаленьняў, што гэтым новым пакаленьням выпадзе на долю правясьці ў жыцьцё тое, за што іх прадмесьнікі аддалі доўгіе гады цяжкой працы, гады барацьбы за вялікі, сьветлы ідэал духоўнага і матэр'яльнага вызваленьня ўсяго нашага народу.

Гэта датычэцца ня толькі тых, хто працуе дзеля ідэі, дзеля ўсенароднае справы: кожын жывы чэлавек сваей штодзеннай працай для куска хлеба таксама будуе будучыну свайго народу, толькі робіць гэта несьвядома. А кожнае далейшае пакаленьне падхопліває працу вымершага і гэтак паддзержывае неразрыўнасьць творскай працы народаў.

Вось чаму, думаючы аб будучыне беларускага народу, нас так рупіць пытаньне аб патомных пакаленьнях,—аб тым, ці нашы намесьнікі будуць мець даволі сіл, каб на заложэных намі фундамэнтах узвясьці гмах вольнай і шчасьлівай Беларусі. Вось чаму мы так пільна шукаем адказу на пытаньне: якіе будуць тые пакаленьні, што цяпер—на нашых вачох—даходзяць сталых гадоў, што толькі пачалі сьвядома глядзець на сьвет Божы, што йшчэ першые крокі ў сваім жыцьці стаўляюць. І тут ужо нельга дзяліць на народные масы і інтэлігэнцыю: дзеці, якіе сягоньня растуць у селянскай хаце і пасуць сьвіньні, могуць так сама дайсьці навукі і заняць кіраўнічае становішчэ ў сваім грамадзянстве, як і дзеці інтэлігэнтных сямей.

Прачытываючы аддзел кронікі ў розных краёвых газэтах, бачучы дзень у дзень заметкі аб узросьце праступнасьці між вясковай і мястовай моладзьдзю і нават дзяцьмі, у душы родзіцца страх: што дасьць нам гэтае пакаленьне, у каторым творацца зладзейскіе банды з нялетніх хлапцоў і дзеўчат, калі 9-гадовые дзеці ўламываюцца ў дамы і склады, калі чуць не на кожным судзе разгледаюцца справы маладых праступнікаў? Сваркі, баталіі, брахлівые даносы — гэта звычайные здарэньні ў нашых вёсках, і аб іх ужо нават пісаць дадзело. А псаваньне праз злосьць чужога дабра, падпалы і г. п. — гэта ў нас «хлеб штодзенны»...

Так вядзецца на вёсцы,—але і ў месьце ня лепш. Праступнасьць мястовай моладзі, бадай, яшчэ вялікшая, чым вясковай. І інтэлігэнты з гэтага не выключаюцца: даволі прыпомніць сумнае здарэньне ў нашым месьце, Вільні, як на суд быў вызван гімназіст пад абвіненьнем у забойстве дзяўчыны і рабунку...

Гэта—плёны вайны. І вырасьлі яны так буйна ня толькі ў нас: у варшаўскіх газэтах б'юць на трывогу с прычыны нячутага ўзросту праступнасьці нялетніх па ўсей Польшчы. У колёніях для малых праступнікаў і праступніц нехватае месц. Ідзе гутарка аб адкрыцьці асобнага папраўчага дому для інтэлігэнцкіх дзяцей...

З гэтым трэба бароцца ўсімі сіламі. Школа, разумная разрыўка, накланеньне дзіцячага розуму да навукі, да сьветлых ідэалаў—гэта задача нашых народных вучыцялёў. Але гэтага мала: дзеці павінны мець здаровую атмосфэру ў сябе дома. Гэтай атмосфэры яны за час вайны ня мелі: яны чулі тут і аб даносах на сваіх братоў праз злосьць або завісьць, і аб нячутым, безміласэрным абдзіраньні сваіх бліжніх, і аб рабунках ды душагубствах,—дык ці-ж маглі ў іх вытварыцца якіе-колечы моральные асновы?!

Бацькі! Вы многа вінаваты перад сваімі дзяцьмі. Вы павінны адказваць перад Богам і людзьмі за гэтые змалку дзён пакалечэные дзіцячые душы! І вы павінны, пакуль час, адумацца, павінны бараніць сваіх дзетак ад моральнай заразы, бо ў іх—у гэтых падрастаючых пакаленьнях будучына нашага народу і Краю!

І. Мелешка.

У Вільні і ваколіцах.

× **Беларускі тэатр.** Справа Беларускага тэатру стаіць у нас на добрай дарозе. Пытаньне аб рэжысэры разьвязано памысна. Ужо началася работа дзеля падгатоўкі першага выступленьня на сцэне Беларускага Клюбу. У першы чарод мае пайсьці новая арыгінальная беларуская п'еса ў 2 актах „Антось Лата“ Тараса Гушчы. Трэба спадзевацца, што асеньні сэзон пачнецца не пазьней 8 верасьня.

× **Беларускіе школы.** Запіс дзяцей у беларускіе пачатковые школы Беларускага Камітэту яшчэ прынімаецца. Школы знаходзяцца: на сьв. Юрскім пр 44, кв. 18,—для каталікоў і на Аўгустынскім завулку 15,—для праваслаўных. Навука безплатная.

× **Бактэрыолёгічные курсы.** У Коўне, пры Татарскай вул. 2., адкрываюцца пры гыгіенічнай лябораторыі для дам з нашага краю курсы дзеля падгатоўкі іх на асыстэнтак лябораторыі. Навука абнімае ўсе галіны бактэрыолёгіі і сэролёгіі, а такжэ хімію спажыўных прадуктаў. Аб падробнасьцях можна даведацца ў віленскага паветовага доктара, Дамініканска 2.

× **Награда за выкрыцьце.** Пракурор імператарскага акружнага суда ў Вільні суліць награду 2.000 марак за выкрыцьце людзей, падрабляючых «нямецкіе» рублёўкі, і 1.000 марак — за выкрыцьце тых, хто іх шырыць.

× Тэмпэратура. Найвышэйшая і найніжэйшая тэмпэратура за апошніе дні была (па Цэльсію):

	найвыш.	найніж.
19—20	+ 16,0°	+ 11,1°
20—21	+ 18,8°	+ 11,0°
21—22	+ 17,2°	+ 10,2°

Францішк Олехновіч.

На Антокалі.

П'еса ў 3 актах са сьпевамі і танцамі.

(Гл. „Гоман“ № 65).

З'ява 16.

ТЫЕ-Ж без КЭЛЬНЭРА.

БАРБАРА

(у часе сваркі Ігната с Сьліжыкамі дыскрэтна адыйшла ў бок. Цяпер падходзіць да яго).

Не маркоцься так, пан Ігнат! Глупства мільён! Пражылі вы гэтулькі гадоў без мільёну, дык і цяпер будзеце жыць так сама! Ці-ж грошы—гэта ўсё на сьвеце? Есьць прыемнасьці, каторые можна мець і не маючы грошы.

ІГНАТ.

Ах, паненка! Я меў думку, што буду мець свой куток, сваю жонку, сваіх дзетак... Так я жадаў гэтага! А вось мушу ізноў як той безпанскі сабака жыць адзін на сьвеце, выціраць чужые куты! Нікагусенькі блізкога. Ні радні, ні жонкі, німашака да каго зьвярнуцца, слова сказаць... Усюды людзі чужые! Кожны мае ўласные клопаты, якое каму дзела, што ў мяне ў душы! — Адзін, заўсёды адзін, як той кол...

БАРБАРА.

Ці-ж каб мець свой куток, радню канечна трэба гэтак многа грошы?

ІГНАТ.

Ды не! Але вы-ж самі чулі, што мне сказала панна Зося...

БАРБАРА.

Ах, Божухна! Ці-ж толькі адна Зося на сьвеце! Гэтулькі ёсьць дзеўчат! І шмат ёсьць такіх, каторые пашлі-б замуж за вас з ахвотай, каб вы толькі хацелі.

ІГНАТ.

О, паненка! Цяпер ужо вельмі трудна! я ўжо не мапады!

БАРБАРА.

Дык на што вам канечна шукаць сабе маладую? Маладая шукае моладасьці!.. Выбачайце, што я лезу не ў сваё дзела, але Зоська для вас надта маладая. Вы маглі-б знайсьці жонку трохі старшую, разумную, каторая ніколі вас не пакіне і будзе кахаючай добрай прыяцелькай вашай да самае смерці!.

ІГНАТ.

Дзе шукаць такой?.. Е, не кажэце гэтага!.. Німа! німашака такіх! Для мяне ўжо нічога ў жыцьці німа, толькі праца і адзінота! (Да сябе): Без патрэбы патраціў грошы на шмараваньне лысіны!..

БАРБАРА.

Не кажэце так! Трэба толькі добра паглядзець, а заўсёды такая жонка знойдзецца.

ІГНАТ.

Не, не, не...

БАРБАРА.

Нават німа патрэбы вельмі доўга шукаць. Мо' тая, што пайшла-б з ахвотай за вас замуж і была-б асалодай вашага жыцьця—мо' блізка?

ІГНАТ.

Не, німашака!..

БАРБАРА.

А я ведаю адну, каторая была-б як раз для вас, як раз такая, як я казала.

ІГНАТ (падымае вочы).

Ведаеце? Дзе-ж яна?

БАРБАРА.

Дзе? Надта блізка.

ІГНАТ (не разумеючы).

Дзе? у Вільні?

БАРБАРА.

Яшчэ бліжэй.

ІГНАТ (я. в.).

Дзе? тутака—ў Вэрках?

БАРБАРА (спушчаючы вочы).

Але.

ІГНАТ (я.-в.).

Хто?

БАРБАРА.

Ці вы яе не бачыце?

ІГНАТ

(радасна зьдзівіўшыся).

Хто? вы—панечка?!

БАРБАРА (я. в.).

Ня ведаю...

ІГНАТ

(хапае яе за руку і цалуе).

Панечка! ці-ж гэта праўда? А я не адважыўся нават думаць аб гэтым! Вы заўсёды былі такая недаступная, мне здавалося, што вы сьмяяліся бы з мяне, каб я...

БАРБАРА.

Гэта вам толькі так здавалося. Кабета маіх гадоў павінна заўсёды таіцца с сваімі думкамі і жаданьнямі, каб ня быць сьмешнай... Бо што можна маладой, таго нельга старой, а я ўжо не маладая, пан Ігнат.

БІБЛІОГРАФІЯ.

„Što treba wiedać každamu biełarusu“? 8°, стр. 22. Цэна 20 фэн. Выдавецтва В. Ластоўскага. Вільня, 1918.

Нам папала ў рукі гэта новая беларуская кніжка, аўтар каторай нема ведама чаму укрывае свайімя: яму за яе належыцца шчырая падзяка. Тут—праўда, у форме вельмі кароткай і прымітыўнай—выкладзены найпатрэбнейшые ведамасьці аб Беларусі і беларусах, дзе яны жывуць, колькі іх ёсьць, іх мінуўшчына, іх нацыянальные ідэалы і нацыанальные павіннасьці. Усё—ў кароценькіх заметках катахізмовага характару. Само сабой разумеецца, што пры гэтым аўтар ня мог лішне шырока гаварыць аб нашай мінуўшчыне і даў толькі аснаўные рысы яе, — але можам пажадаць, што такі важны мамэнт, як тварэньне беларусамі свае дзержавы супольне з літвінамі зусім не адзначэн, і чытар не знаходзіць у кніжцэ адказу, на пытаньне скуль узяліся „беларуска-літоўскіе князі“, аб якіх там ідзе гутарка.

Радзім кожнаму беларусу пазнаёміцца з гэтай кніжкай: для чэлавека, каторы цагэтуль нічога ня ведаў аб сваім народзе, яна дасьць шмат новага, а таму, хто ўжо крыху знаёмы з беларускай справай, паможэ ўпарадкаваць у галаве дабытые іншай дарогай ведамасьці.

А. Н.

З усяго Краю.

МЕНСК. Глаўнакамандуючый 10 арміей, ф. Фалькэнгайн, выдаў загад проці ліхвярства і непамернага падняцьця цэн на прадукты першай патрэбы, каторы мае сілу ад 1 верасьня 1918 г. За неспаўненьне загаду карацімуць вастрогам да 3 гадоў і штрафам да 10.000 м.

ГОРАДНЯ. За апошні тыдзень тут выкрылі тры тайные бровары, гаспадароў каторых паштрафавалі на 700,150 і 1300 марак.

БЕЛАСТОК. Тутэйшая дабравольная пажарніцкая дружына сьвяткавала 18 і 19 жніўня 20 гадоў свайго істнаваньня.

У начы на 14 жніўня на Магільнай вуліцы зладзеі ўкралі с фабрыкі скураны пояс, 6 мэтраў удаўжкі.

СОЛЬНІКІ, пад Беластокам. З начлегу ў начы с 16 на 17 жніўня ўкрадзен 8- гадовы конь—каштан.

СКІДЭЛЬ. Гэтымі днямі на торжышчы зьвярнула на сябе ўвагу паліцыі кабета ўцяжку. Калі яе пачалі трэсьці ў паліцыі выявілося, што кабета была не ўцяжку, а абкруцілася асаблівай бляшанкай с сьпіртам. Досьледы выкрылі, што яна занімалася гэткай незвычайнай контрабандай ужо многа месяцаў.

НАМОВІЧЫ. Паня Александра Д., вярнуўшыся дамоў, знайшла ў пакоі незнаёмага чэлавека, каторы запакоўваў яе рэчы, каб забраць с сабой. Ён уцёк, захапіўшы 250 руб., каторые знайшоў у ложку п. Д.

СУВАЛКІ. За менку коньмі без пазваленьня крэйсгаўптмана селянін Юльян Шулінскі і вязьнік Ізаак Лівнянскі аштрафованы міравым судзьдзёй на 200 м. кожын.

СУВАЛКІ. Пракурор Сувальскага акружнага суда суліць 2.000 м. награды таму, хто выкрые майстроў фальшывых нямецкіх рублёў, і 1000 м. за паказаньне асоб, каторые пускаюць іх у ход.

ВІЛЬКАВІШКІ. У часе вайны гэтае места было рэлігійным цэнтрам усяе дыецэзіі, бо тутэйшы пралат Дабрыла быў адміністратарам яе.

Літоўская гімназія варочаецца сюды з вучыцелямі і вучнямі і прасіла у ўласьцей пазваленьня пачаць сваю работу нанова.

МАР'ЯМПОЛЬ. У Юры разбойнікі напалі на старушку 70 гадоў, ранілі яе нажамі і зрабавалі 65.000 марак.

КОШЭДАРЫ. Мост на Вельлі пры Чабішках, на дарозе Кошэдары-Шырвінты, ужо закончэн і адкрыт для ўжытку.

НОВЫЕ ЖАГОРЫ. У тутэйшых ваколіцах вельмі шырацца крадзежы жывёлы. У тым тыдні ўкрадзены 6 кароў. Гэтымі днямі селянін знайшоў у жыце разабранага ўжо вала.

ШАУЛІ. Гэтымі днямі ў Яніішскай парахвіі ўдалося зрабіць няшкодным вядомага разбойніка, Іонаса Мароцэваса, стаўшага знамянітасьцю ў тутэйшых ваколіцах. Ен пісьмом паведамляў аб сваей напасьці і загадываў прыгатавдь грошы дзеля аддачы яго касіру. Апошняя напасьць яго была зроблена на двор Вэнгрыска, дзе ён напаліў панскі дом. У пакарні ён прывязаў знойдзеную кабету да вакна і пачаў усё трэсьці, калі-ж тая падняла крык, дык застрэліў яе. Прыбегшые людзі схапілі Іонаса і яго памочніка Рыанку. Рыанку пасьля ўдалося ўцячы. Пры Іонасе знайшлі акуратна ведзены днеўнік, у каторым ён успамінае аб 16 забітых ім на сьмерць людзёх. У Іоганішкельскім павеце ён забіў пана Скорву і 2 нямецкіх салдатаў і зрабаваў 28.000 марак.

ЛІБАВА. Праз тутэйшы концэнтрацыйны пункт прайшло ужо 15 000 варочаючыхся ўцекачоў, у тым ліку 5.000 лібаўцаў.

МІТАВА. «Mitauer Ztg» 15 жніўня сьвяткавала свае трэйціе ўгодкі.

С прычыны даражыні паперы і ўсё ўзрастаючай платы работнікам адміністрацыя „Гомана“ прымушэна па прыкладу другіх газэт павялічыць цану свае газэты.

Пачынаючы ад 1 кастрычніка 1918 году асобны нумэр „Гомана“ будзе каштаваць 10 фэн., за месяц у месьце — 70 фэн., ва ўсім краю і заграніцай — 90 фэн.

Украіна.

БЭРЛІН. 21.VIII. Галава ўкраінскай мірнай далегацыі на украінска-расейскай мірнай конфэрэнцыі, Шэлухін, заявіў, што ў зацяжцы мірных перагавораў вінаваты не ўкраінцы. Часьць Украіны яшчэ занята савецкім войскам, каторае забірае і высылае ў Маскоўшчыну збожжэ і скаціну. Гэтак для Расеі карысна цяперашняе палажэньне. Украінцы трэбуюць этнографічнай граніцы, а расейцы прэдлагаюць такую граніцную лінію, каторая-бы ў аднэй толькі Донецкай абласьці аддала Расеі 2½ мільёны ўкраінцаў, залежы антрацыту і ўсе капальні каменнага вугальля. Калі-б Украіна прыстала на гэта, дык яна абярнулася-бы ў экономічнага раба Расеі і зьнішчыла-бы сваю прамысловасьць. Расейска-украінская камісія дзеля фінансовых спраў так сама ня можэ дайсьці угоды. Савецкі ўрад дамагаецца, каб Украіна забаспечыла 7 мільярдаў бумажак, надрукаваных Керэнскім і большэвікамі. За гэткую дарагую цану савецкі ўрад хочэ прымусіць украінцаў купіць сваю незалежнасьць.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). 20.VIII. Ачыстка Украіны ад паўстанцаў ідзе ўдачна. Цяпер удалося зьнішчыць найвялікшую і найболыш небяспечную банду пад камандай Грэбенка. Пад Палтавай нямецкія войскі зрабілі ёй станоўчы удар. Забіты 800 душ, узяты 6 кулямётаў і шмат ваенных матэр'ялаў. Уцёкшая рэшта банды ўтраціла дзьве гарматы. У Палтаве і Крэменчугу — спакойна. Спробы паднясь паўстаньне ў Чарнігаўшчыне затушэна ў самым пачатку.

Збор ураджаю даходзіць памысьнага канца.

С Польшчы.

Угода Польшчы з Апостольскай сталіцай.

«Katolik» пішэ:

«Князь Януш Радзівілл паведаміў Дзержаўную Раду, што польскі ўрад праектуе зрабіць угоду з Апостальскай Сталіцай. З гэтай прычыны варшаўскіе газэты пішуць, што конкордат—гэта аднабочны прывілей для Апостальскай Сталіцы, каторы дае ёй блізка роўные правы з урадам адноснае дзержавы —ведама, ў межах касьцельных пастаноў. Конституцыйные дзержавы ня робяць конкордату, каб побач са сваей уласьцю не тварыць у гасударстве другой уласьці; гэтак, напрыклад, аўстрыяцкі ўрад здмовіўся ад конкордату з Ватыканам у 1870 году, ня гледзя-

---

ІГНАТ.

Дык і я ўжо не хлапец!

БАРБАРА.

Вось дзеля гэтага я так сьмела пачала з вамі гэтую гутарку... Значыцца падходзім да сябе, праўда?

ІГНАТ.

О, і як яшчэ!

БАРБАРА.

Значыць: згода?

ІГНАТ.

О панечка!.. (Хапае яе за руку і цалуе ў руку)

БАРБАРА.

Ах, пан Ігнат! гэта ўсё магло б стацца шмат хутчэй, каб вы больш зварочывалі на мяне ўвагі.

ІГНАТ.

Ня сьмеў, панечка! далібог, баяўся! Я заўсёды, ад дзяцінства ўжо вельмі баязьлівы... Вось і цяпер...

БАРБАРА.

Што?

ІГНАТ.

...Каб я не баяўся, што можэ хто раптам увайсьці (агледаецца).

БАРБАРА.

Дык што?

ІГНАТ

(ня ведаючы, як сказаць).

Дык... дык... (раптам, горача): Басечка!!!

БАРБАРА (так сама).

Ігнась! (Падаюць сабе рукі і глядзяць у вочы). Ну, дык пойдзем у гушчар... спаткаць Сьліжыкаў...

ІГНАТ (радасна).

Пойдзем!! (выходзяць).

З'ява 17.

ЮЗЮК

(уваходзіць, агледаецца).

Тутака німа... Можэ там? Трэба папытацца! (уваходзіць у рэстаран).

З'ява 18.

ЗОСЬКА пасьля ЮЗЮК.

ЗОСЬКА (уваходзіць).

А гдзе-ж цётка?! (клічэ): Цётка! Цётка!.. Гм! Дзіва!.. Куды-ж яна падзелася?

ЮЗЮК (уваходзіць).

ЗОСЬКА (пабачыўшы яго).

А—Юзюк... пан Язэп! А вы скуль? Ці не бачылі тамака цёткі?

ЮЗЮК (сумны).

Не, не бачыў... Ня гневайся, што я прыехаў, я хацеў цябе яшчэ раз пабачыць, пачуць цёплае слова на разьвітаньне... Я сягоньня ужо еду... на ўсё жыцьцё!

ЗОСЬКА.

Куды?!

ЮЗЮК.

Ажно ў Горадню!

ЗОСЬКА.

Чаго?

ЮЗЮК.

А што-ж мне тутака рабіць? Ты-ж ідзеш замуж.

ЗОСЬКА.

Вось дурны! Чаго ехаць, на што?—Нікуды не паедзеш! заставайся!

ЮЗЮК.

Не. Паеду!—Бывай здарова і не спамінай благім словам, як выйдзеш замуж за Ігната...

ЗОСЬКА.

За Ігната? — Ты думаў, што я магла-б выйсьці замуж за гэткае страхацьцё, як Ігнат, брр!.. Хто табе гэта сказаў?

ЮЗЮК (зьдзівіўшыся).

Ты-ж сама!

ЗОСЬКА.

Я? Калі?.. Эх, ты дурненькі, не разумееш жартаў! Запраўды ты думаў, што я буду яго жонкай? (сьмяецца).

ЮЗЮК (я. в.).

Але!..

ЗОСЬКА.

Ніколі! Разумееш?—ніколі!

ЮЗЮК.

Быць ня можэ?!

ЗОСЬКА

(гладзіць яго па твары).

Але... але...—Бедненькі! Ці вельмі я цябе змучыла?

ЮЗЮК.

Ох, страшэнные! я перанёс мукі, Зосенька..

ЗОСЬКА.

Ну, выбачай!.. (цалуе яго).

ЗОСЬКА.

Зося! якая ты добрая да мяне!.. Даўно ты такой не была!

(Канец будзе).

чы на пратэст Апостальскай Сталіцы».

Кандыдат на караля і жыдоўская справа.

«Berl. Tagbl.» пішэ, што ў Жыўцу, дзе жыве намэчэны кандыдат на польскага караля эрц-гэрцог Кароль-Стэфан, зусім нема жыдоў: там ад вякоў забаронено жыдом аседаць, і забароны гэнай дагэтуль не ўдалося скасаваць. «Berl. Tagbl.» пішэ, што эрц-гэрцог Кароль-Стэфан не прылажыў свае рукі да скасаваньня забароны, але спадзяецца, што гэта ня будзе характэрнай адзнакай будучага польскага караля.

ВЕСТКІ З РАСЕІ.

Ваеннае апавешчэньне савецкай рэспублікі.

МАСКВА (П.Т.А.). 17.VIII. **Мурманскі фронт:** Нашы войскі занялі ля ракі Онегі вёску Кургасову.

Палудзенны фронт: У кірунку на Камышын мы адбілі атакі ворагаў на Оршову.

Усходні фронт (чэска-славацкі): Каля Алапаевска—стычкі. Ворагі адыйшліся на Кумыш. У ваколіцах Красноуфімска мы пасьля вострай бітвы адыйшліся назад на Кленовскую. У ваколіцах Казані крывавые бітвы.

ЦЮРЫХ. Злучэные Штаты ўрадова апавешчаюць аб разрыве зносін з большэвікамі і з Расеей. У опэрацыях проці Расеі прыме ўчасьце і Канада з базай у Владывастоку.

ШТОКГОЛЬМ. „Afton Posten“ наказывае, што 16 жніўня пачаўся фактычна стан вайны між Расеей—з аднаго боку, Францыей і Англіей—з другога.

„Echo de Paris“ наказывае, што францускі ўрад загадаў арэштаваць усіх расейскіх падданых у Францыі, прыхільных да большэвікоў.

ШТОКГОЛЬМ. У Пецярбурзе палажэньне вельмі вострае. У той чацьвер, пасьля таго, як тры дні не выдавалі хлеба, узьняліся сур'ёзные разрухі. С цэнтра места ішлі працэсіі с крыкамі: „Вон Крэмль! Вон немцаў!“ Між Неўскім праспэктам і Смольным узьнялася бітва з латышскімі стральцамі, бараніўшымі Смольны інстытут. Забітых больш за 100. У пятніцу ўвечары аб'яўлено ваеннае палажэньне. Усе газэты, апрача ўрадовай „Севернай Коммуны“, закрыты. Утворэны два рэвалюцыйные трыбуналы, якіе маюць судзіць 900 арэштаваных.

МАСКВА. Урадова. Галава соцыял-рэвалюцыанераў, Александраў, арэштаваны пасьля забойства гр. Мірбаха, пакаран сьмерцю.

ВАШЫНГТОН (Гавас). Гасударственны дэпартамэнт наказывае, што чэхі і славакі занялі Іркуцк і арганізавалі там урад, каторы стаў на старане саюзьнікаў і маніцца аб'явіць Нямеччыне вайну.

МАСКВА. У Владывастоку былі стычкі між туземцамі і чужацкім войскам. Соцыалістычная мястовая дума распушчэна. Камэндант места—японец.

МАСКВА. Б. член мурманскай флётыліі, Попоў, вярнуўшыся сюды, апаведае, што сухапутные сілы ворагаў на Мурманскім узьбярэжжы даходзяць 30.000 англічан, 800 французаў, 5.000 сэрбаў і 300 перайшоўшых да іх расейцаў. На Мурмане знаходзяцца англіцкіе, францускіе і амэрыканскіе ваенные судны. У тым ліку—англіцкі броненосец.

БЭРЛІН. Сюды прыехаў пасланец атамана Донскай рэспублікі, Краснова, гэрцог Мікалай Лейхтэнбэрскі, б. асабісты ад'ютант цара. Ен будзе аставацца ў Бэрліне як пастаянны прэдстаўнік Донскага ўраду.

БЭРЛІН. З апублікованых выняткаў з дняўніка забітага цара, пісанага ў часе яго палону, можна бачыць, што цар быў у стане поўнай апатыі. 9 ліпня ён запісаў: „Мінулі роўна 3 месяцы ад часу майго арэшту. Цяжка жыць бяз вэстак ад дарагой маткі. Да ўсяго іншага я аднашуся зусім раўнадушна“.

З усяго сьвету.

ПАРЫЖ. Глаўная газэта францускіх соцыалістаў „Humanité“ пішэ, што міра можна дайсьці на гэткіх асновах: вывад войск з занятых абшараў; нямецкіе колоніі аддаюцца назад Нямеччыне; водные дарогі і параходные станцыі аб'яўляюцца міжнароднымі, пытаньні аб Эльзас-Лётарынгіі і італьянскіх часьцях Аўстрыі разглядаюцца на агульнай мірнай конфэрэнцыі.

ПРАГА ЧЭСКАЯ. „Hlas“ пішэ с прычыны прызнаньня Англіей чэха-славакоў за саюзную нацыю:

„Гэтай заявай Англія запаліване нашаму народу страху над галавой. Апрача чэшскай нацыанальнай рады ў Праэе нема іншай нацыанальнай рады нашага народу. Нейкая „нацыанальная рада“ ў Парыжы ці ў Лёндоне не мае права выступіць ад імя нашага народу. Дык на што гэтае міжнароднае падліваньне атруты?“

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкіе апавешчэньні.

20.VIII. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскага: На паўдня ад Байель артылерыйская бітва дайшла вялікай сілы. На полі бытвы 18 жніўня ворагі ўчора ізноў пачалі штурмаваць. На паўдня ад Мэтэрэн штурмы пад нашым агнём не маглі разьвінуцца. На поўначы ад В'е Бэркэн яны адкінуты штыхамі. Наабапал Ліс мы колькі дзён таму назад далёка высунутые варты ўзялі бяз бітвы назад на лінію на ўсход ад Мэрвіль. Мэрвіль учора занялі ворагі. Пры Ленс і Скарп адбіты наступленьні англічан.

Фронт генэрал-ан-шэфа ф. Бэн'а: На поўначы ад Ліон мы праваліся да англіцкіх варт і ўзялі іх у палон. На палудзенным заходзе ад Шольн мы ў вечары адбілі штурм ворагаў. На паўночным заходзе ад Руа французы ізноў атакавалі панцырнымі самаходамі, але былі адкінуты. Між Бэврэнь і Уаз у дзень ішлі крывавые бітвы. Французы на шырокім фронце пачалі сільную атаку, ведзеную сьвежымі дывізыямі. На паўдня ад Крапомэніль іх штурмы зламаліся перад нашымі лініямі. Наабапал Фрэсньер яны адбіты контратакамі. У вострай бітве ворагі адкінуты між Ля сіньі і Тікур. С часьцей нашых пярэдніх ліній, куды ворагі былі ўварваліся, яны выкінуты. Таксама мы ўдзержалі нашы лініі, даходзіўшые да Уаз, проці ўпорных атак ворагаў. Да вечара ворагі былі адкінуты ў свае пазыцыі. Між Уаз і Эн агнявая бітва дайшла паабедзі вялікай сілы. У вечары ворагі пачалі ізноў свае пяхотные штурмы між Карльпон і Нуврон. Яны адкінуты агнём і штыхамі.

Фронт ф. Гальвіца: Між Маас і Мозэль нашы разьведчыкі шмат дзе ўварваліся ў варожые акопы.

Лейтнант Вэльенс зьбіў сваіх 29, 30 і 31 ворагаў.

21.VIII. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскага: Пры Нэв-Бэркэн, Мэрвіль і на паўдня ад Ліс нашы пешые дружыны адбілі англіцкіе наступленьні і атакі с цяжкімі стратамі.

Фронт генэрал ан-шэфа ф. Бэн'а: На паўночным заходзе ад Руа адбіты сільные атакі ворагаў; пры контрнаступленьні ўзяты ў іх палонные. Між Авр і Уаз артылерыйская бітва дайшла вялікшай сілы. Наабапал Крэпомэніль, на поўначы і на паўдня ад Лясіньі і пры Нуаён ворагі вялі сільные штурмы, каторые зламаліся пад нашым агнём, або контратакамі. На полі баталіі між Анкр і Авр, пачынаючы ад 18 жніўня, мы зьнішчылі больш за 500 панцырных самаходаў. Між Уаз і Эн учора пачаўся спадзеваны штурм дзеля прарыву нашых ліній. Пасьля найсільнейшага агню белые і чорные французы густымі масамі пайшлі ў атаку на шырыні 25 кіл. Месцамі яны ўварваліся на нашу пярэднюю лінію. Каля абеда першы штурм ворагаў зламаўся ў нашых пяхотных пазыцыях у Карльпон і Блеранкур, Вэзапонен, Пом'е. Сільные контратакі нямецкіх егерскіх палкоў адкінулі ворагаў на Б'ексі. Да познага вечара французы вялі далей свае шалёные штурмы. Яны зламаліся на ўсенькім фронце пад агнём нашай артылерыі, часьцю—нашымі контратакамі.

Спробы праврваць наш фронт, ня гледзячы на кіданьне ў бітву войск не рахуючы іх, у першы дзень баталіі закончыліся неўдачай с самымі цяжкімі стратамі.

КАЛЯ ВАЙНЫ.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). 18 жніўня, у дзень баталіі пры Ст. Пріва, у каторай Гіндэнбург прынімаў учасьце, быўшы ў 3 гвардзейскім палку 48 гадоў таму назад, — ён перад фронтам гэтага палка сказаў прамову, гаворачы між іншым:

«Наша палажэньне—памыснае, хаця мы —прызнаем гэта спакойна—ў апошнім часе сустрэліся —з неўдачай. Гэта — зьменнасьць ваеннага шчасьця, з якой трэба заўсёды рахавацца. Але гэта нас скрануць з мейсца ня здолее. Удача будзе з намі. Ворагі пачынаюць слабнуць, і мы дойдзем пачэснага і моцнага міра для нашай Бацькаўшчыны“.

БЭРЛІН. Лэйтнант Біліг, дайшоўшы 31 пабеды на паветры, не вярнуўся с свайго апошняга палёту.

ЛОНДОН. Сэкрэтар саюза матросаў у Гулю заявіў, што англіцкі таргова флот за час падводнай вайны ўтраціў 15.000 матросаў.

БЭРЛІН. Чысло амэрыканскіх войск у Францыі даходзіць $1^1/_4$ мільёна. У тым ліку 500.000 ваенных работнікаў, 400.000—на фронце, а рэшта—на этапных лініях.

Беларускіе народные песьні.*)

Дажынкавые.

Магілеуская губэрня.

Да ўжо вечар вечарэе,
Наш пан весялее,
Па постаці паяжджае,
Свае жнеі прыганяе:
«Жнеце, жнейкі, жнеце,
Сябе не пазьнеце,
Майго каня варанога,
Мяне, пана маладога,
Майго каня стрыкатага,
Мяне, пана багатага.
Да ўжо вечар вечарэе,
Наша пані весялее,
Па постаці пахаджае,
На пагоду паглядае:
„Малю Бога за пагоду,
Што мае жнейкі ў полі,
Касцы мае на балоце,
Усе людзі на рабоце!“

Да ў нашага пана да нядобрая
слава:
Па месяцу жыта жалі,
Па зорам копы клалі.
Цёмна ў полі, цёмна,
Бадай таму цямней было,
Хто да хаты ня пускае,
Хто на полі нас трымае!
А мы позна з поля йдом,
Да прыганятага клянoм!

Сядзіць мядзьведзь на капе,
Дзівуецца барадзе:
А чыя то барада
Чорным шоўкам павіта,
Сытой-мёдам паліта?
А Пятрова барада
Чорным шоўкам павіта,
Сытой-мёдам паліта!

Скупому-ж гаспадару пяюць.

Сядзіць мядзьведзь на кане,
Дзівуецца барадзе:
Ой дзіўна і мне да той барадзе:
А чыя то барада
Смалою паліта,
Пянькою павіта, і г. д.

Вітэбская губэрня.

Спарыш.

Край поля шырокага,
Пасярод мора глыбокага,
А йшоў спарыш ды па вуліцы.
Ніхто спарыша ў хату не завець.
Вышла, выплыла вумная жана
Андрэева:
«А хадзі, спарыш, ды на покуці,
На покуці ды на золаці,
А еж, спарыш, сыхарны кус,
А пі, спарыш, зеляно віно!“

У нас сяньні абжыначкі,
А нам, дзевачкам, гарэлачкі!
А мы горкай ня хочам,
Нам дадуць салодзенькай.
А горкая ў горле пяршыць,
А салодкая сама бяжыць!
А мы людзі ня гордыя,
Вып'ем і горкае,
А мы людзі ня пышныя,
Вып'ем і з вішнямі!
Гаспадару вянок,
А нам, дзевачкам, мядок.

А ў нас сяньні дажон, дажон,
Прыганятаму ражон, ражон!
Мы да краю дагонімся
Мы гарэлачкі нап'ёмся.
Гаварыла бачоначка,
У піўніцы стоя:
„Калі мяне ня вып'еце,
Па піўніцы пакачуся, разьліюся“,
Гаварыла Настулька у таткі радного:
„Калі мяне замуж сёльта не 'ддасьцё,
То я сама пайду!“

*) Акцэнты ў песьнях паказаны курсавымі літэрамі.

АБВЕСТКІ.

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтва «Гоман.» Рэдактар Язэп Салавей.